

Định mệnh của thi sĩ

Kahlil Gibran

Nguyễn Ước dịch

TIẾNG NÓI CỦA MỘT THI SĨ

1

Trong lòng tôi gieo rất sâu sức mạnh của hạt giống từ tâm; tôi gặt lúa, gom thành từng bó và đem cho người đang đói.

Linh hồn tôi cung cấp sự sống cho cành nho, tôi ép các chùm quả lấy nước cho người đang khát.

Ngọn đèn của tôi trời chằm đầy dầu, tôi đặt nó nơi cửa sổ nhà mình để người lạ biết hướng đi qua bóng tối.

Hết thảy những điều đó tôi làm vì tôi sống trong chúng; nếu định mệnh trói đôi tay tôi, ngăn không để tôi làm như thế, lúc ấy nỗi khao khát độc nhất của tôi là cái chết. Vì tôi là thi sĩ, nếu chẳng thể cho đi, tôi sẽ không chịu nhận vào.

Loài người nở bùng cơn thịnh nộ như bão tố, còn tôi, tôi im lặng thờ dài vì tôi biết giông bão sẽ qua đi còn tiếng thờ dài thấu tới Thượng đế.

Bản tính loài người là bám víu những điều tục lụy, còn tôi, tôi mãi miết ôm ấp ngọn đuốc tình yêu để lửa của nó thanh tẩy tôi và để đốt sạch khỏi lòng tôi tính bất nhân.

Những điều thực tiễn trong cuộc đời làm con người lìm lìm chết không chút khổ sở, nhưng tình yêu đánh thức ý chí dậy bằng những đau đớn bồi hồi.

Loài người phân chia thành dòng giống và bộ tộc, thành xứ sở và thị trấn, còn tôi, tôi thấy mình là người lạ đối với mọi cộng đoàn và tôi không thuộc về một chốn cư ngụ nào.

Vũ trụ là xứ sở tôi và gia đình loài người là bộ tộc tôi.

Loài người yếu ớt, và buồn biết mấy khi ngay giữa họ có phân rẽ. Thế giới này hẹp, và chẳng khôn chút nào khi chia cắt thành các vương quốc, đế quốc và nước này tình nọ.

Bản tính loài người khiến họ tự hiệp nhất là chỉ để phá hủy các đền đài của linh hồn, và để nối tay nhau xây nên dinh thự cho các cơ quan trần thế. Còn tôi, tôi đứng cô đơn lắng nghe từ trong sâu thẳm lòng mình vọng lên tiếng nói: "Khi tình yêu bằng những đớn đau làm sống động trái tim nhân thế thì vô minh dạy cho con người sự am hiểu". Đớn đau và vô minh dẫn tới hoan lạc cao thượng và hiểu biết sâu xa, vì Đấng tối cao chẳng tạo ra điều gì vô ích dưới ánh mặt trời.

2

Lòng tôi ao ước nhiều điều cho xứ sở xinh đẹp của mình và hồn tôi yêu thương người dân quê hương vì những khốn cùng của họ. Nhưng nếu dân tôi vùng lên do lòng cướp bóc khích động và do cái gọi là "tinh thần yêu nước" thúc bách, để giết người và để xâm lăng xứ sở láng giềng, lúc ấy, vì tội ác độc dữ đối với con người đó, tôi sẽ căm ghét dân tôi cùng xứ sở tôi.

Tôi ca vang lời tán tụng nơi mình cư ngụ và khát khao thấy lại nơi mình chào đời; nhưng nếu hai nơi ấy không chịu làm chỗ trú ẩn và từ khước cung cấp lương thực cho người lữ thứ, tôi sẽ bằng tiếng nói trong lòng mình biến lời tán tụng ấy thành cơn căm giận và nỗi khao khát ấy thành niềm quên lãng. Tiếng lòng tôi sẽ vang lên: "Vì ngôi nhà này không làm mãn nguyện người đang cần tới, nên nó đáng bị hủy diệt".

Tôi yêu làng quê trong tình tôi yêu đất nước, tôi yêu đất nước trong tình tôi yêu quả đất và mọi miền quả đất đều là xứ sở của tôi. Tôi yêu quả đất bằng những gì tôi có vì đó là nơi nương náu của loài người, tinh thần biểu thị của Thượng đế.

Loài người là tinh thần của Đấng tối cao nơi trần thế và loài người đang đứng giữa những điều tàn không thể thấy, đang che giấu mọi trần trụi của nó đằng sau các miếng giẻ tả tơi, đang tuôn dòng nước mắt trên đôi má hóp, đang kêu gọi con cái bằng tiếng nói xót thương. Nhưng con cái của nó đang bận rộn hát quốc ca, đang bận rộn mài sắc lưỡi kiếm và chẳng thể nào nghe ra tiếng gào la của mẹ mình.

Loài người khẩn thiết van xin con dân của nó nhưng chúng chẳng lắng nghe. Nếu kẻ này nghe ra, ủi an và lau nước mắt cho mẹ mình, kẻ kia sẽ nói "Lòng nó yếu mềm bị tình cảm tác động".

Loài người là tinh thần của Đấng tối cao nơi trần thế, và Đấng tối cao giảng dạy tình yêu cùng thiện chí. Nhưng dân chúng chế giễu lời rao giảng ấy. Giê su Người Nadarét đã lắng nghe, và cuộc đóng đinh là phần số của ngài; Socrates đã lắng nghe và rồi cũng chịu thua hết thảy. Môn đệ của Người Nadarét và Socrates đều là những kẻ đi theo của Thượng đế, và vì dân chúng sẽ không giết họ, chỉ nhạo báng họ, nên có lời nói rằng: "Nhạo báng thì chẳng cay hơn giết chết".

Giêrusalem không giết nổi Người Nadarét, Athens cũng chẳng giết nổi Socrates: cả hai đang sống và sẽ sống mãi. Nhạo báng không thể chiến thắng những người đi theo Thượng đế vì họ vẫn sống và gia tăng lên mãi.

3

Bạn là người anh em của tôi vì tôi thương yêu bạn; cả hai chúng ta đều là con của một Tinh thần độc nhất; chúng ta chẳng ai hơn ai và được làm thành bởi cùng một thứ đất.

Bạn ở đây làm người cùng tôi chung bước trên lối đi cuộc đời và bạn là kẻ giúp cho tôi am hiểu ý nghĩa của Chân lý ẩn mật. Bạn là con người, với tôi thực tế ấy là đủ, và tôi thương yêu bạn như người anh em của tôi. Bạn có thể nói về tôi bằng những lời do bạn chọn vì Ngày mai sẽ đem bạn đi mãi mãi và sẽ dùng lời luận bàn của bạn làm bằng chứng xét xử, và lúc đó bạn tiếp nhận công lý.

Bạn có thể lấy đi mọi thứ tôi sở hữu vì những của cải tích lũy ấy do bởi lòng tham xúi giục tôi, và bạn có quyền có tất cả những cái ấy của tôi nếu chúng sẽ làm mãn nguyện bạn.

Bạn có thể đối xử với tôi bằng mọi cách bạn muốn nhưng bạn chẳng thể nào chạm tới Chân lý của tôi.

Bạn có thể làm đổ máu tôi và thiêu rụi thể xác tôi nhưng bạn chẳng thể nào tiêu diệt hay làm tổn thương tinh thần tôi.

Bạn có thể xiềng tay tôi, cùm chân tôi và tống tôi vào nhà ngục tối tăm, nhưng bạn chẳng thể nào biến tư duy của tôi thành nô lệ vì nó tự do, tựa làn gió mát giữa trời cao rộng.

Bạn là người anh em của tôi và tôi thương yêu bạn. Tôi thương yêu bạn khi bạn dâng lễ trong nhà thờ, khi bạn bái lạy trong đền chùa, khi bạn nguyện cầu trong thánh đường Hồi giáo. Bạn và tôi đều là con cái của một tín ngưỡng vì mọi lối đi muôn hình muôn vẻ của tôn giáo chỉ là các ngón của bàn tay thương yêu Đấng tối cao xò ra cho hết thảy sinh linh, cống hiến một tổng thể tinh thần cho hết thảy và khắc khoải nhận vào hết thảy.

Tôi thương yêu bạn vì Chân lý của bạn bắt nguồn từ am hiểu của bạn và vì sự ngu dốt của mình nên tôi không thể thấy Chân lý đó. Nhưng tôi tôn kính nó như một điều thiêng liêng do bởi nó là một hành động của tinh thần. Chân lý của bạn sẽ gặp Chân lý của tôi trong thế giới đang đến, rồi cùng nhau hòa lẫn như hương thơm của các đóa hoa, và trở thành Chân lý toàn bộ và miên viễn, thẩm thấu và sống động trong vĩnh cửu của Tình yêu và Cái đẹp.

Tôi thương yêu bạn vì bạn yếu đuối trước kẻ áp bức mạnh bạo, và bạn nghèo khó trước kẻ giàu có tham lam. Các nguyên cố ấy làm tôi ứa nước mắt vỡ về bạn; và từ đằng sau những giọt lệ, tôi thấy cánh tay Công lý ôm ấp bạn và bạn đang nở nụ cười tha thứ kẻ áp bức mình. Bạn là người anh em của tôi và tôi thương yêu bạn.

4

Bạn là người anh em của tôi nhưng cố sao bạn tranh chấp với tôi, cố sao bạn xâm lăng đất nước tôi và cố sao bạn ra sức khuất phục tôi để làm vừa lòng kẻ đang tìm kiếm vinh quang và quyền lực?

Cớ sao bạn để lại vợ con mình, đi theo Thần chết tới vùng đất xa xăm vì kẻ mua vinh quang bằng máu của bạn và danh dự bằng nước mắt của mẹ bạn?

Có phải đối với con người, danh dự là giết chết người anh em của mình? Nếu cho rằng đó là danh dự, bạn hãy xem nó như một hành động lễ bái, và hãy dựng lên một đền thờ cho Cain, kẻ cuồng sát Abel em mình.

Có phải sự tự bảo tồn là định luật thứ nhất của Thiên Nhiên? Vậy cớ sao Tham lam xúi giục bạn hiến thân chỉ để thành tựu mục đích của nó trong hành động làm thương tổn anh em mình? Người anh em của tôi ơi, hãy để phòng kẻ lãnh đạo nào nói: "Tình yêu cuộc sinh tồn buộc chúng ta phải tước bỏ quyền của dân chúng!" Tôi chỉ nói với bạn rằng: bảo vệ quyền của người khác là hành động nhân tính cao nhã nhất và đẹp đẽ nhất; nếu cuộc sinh tồn đòi hỏi tôi phải giết kẻ khác, thế thì cái chết là vinh dự hơn cho tôi, và nếu tôi không tìm được ai đó giết tôi để tôi bảo vệ danh dự cho mình, lúc đó tôi sẽ không ngại ngần, bằng chính bàn tay tôi, lấy đi sự sống của mình vì Vinh cửu trước khi Vinh cửu đến.

Hỡi người anh em của tôi, tính ích kỷ là nguyên cơ của lòng tự tôn mù lòa, và lòng tự tôn tạo ra tinh thần phe đảng và tinh thần phe đảng tạo ra thẩm quyền, cái dẫn tới bất hòa và tranh giành quyền kiểm soát.

Linh hồn tin rằng quyền năng của am hiểu và công lý thì ở bên trên ngu dốt tối tăm; nó không chấp nhận thứ thẩm quyền cung cấp gươm đao để phòng ngự, để củng cố vô minh và áp bức – thứ thẩm quyền đã hủy diệt Babylon, lung lay nền móng Giêrusalem và để cho La Mã điều tàn. Chính thứ thẩm quyền đó khiến dân chúng gọi các tên tội phạm là vĩ nhân, khiến các nhà văn tôn trọng danh tính của chúng và khiến các sử gia kể lại các câu chuyện bất nhân của chúng bằng bút pháp tán tụng.

Thẩm quyền duy nhất tôi vâng phục chính là sự am hiểu, canh giữ và chấp nhận Định luật Tự nhiên của Công lý.

Thẩm quyền cho thấy công lý nào khi nó giết chết kẻ giết người? Khi nó bỏ tù kẻ cướp bóc? Khi nó tấn công đất nước láng giềng và giết người dân xứ ấy? Thẩm quyền nghĩ tới công lý nào khi kẻ sát nhân trừng phạt kẻ giết người và kẻ cắp kết án kẻ trộm?

Bạn là người anh em của tôi và tôi thương yêu bạn; và Tình yêu là công lý với đầy đủ cường độ và trọn vẹn phẩm cách của nó. Nếu công lý ấy chẳng tiếp tay cho tình tôi thương yêu bạn bất chấp bộ tộc và cộng đoàn của bạn, thì tôi chỉ là gã lừa đảo đang che giấu lòng xấu xa ích kỷ đằng sau lớp giả trang tình yêu thuần khiết bên ngoài.

KHÚC KẾT

Linh hồn tôi là bạn của tôi, ủi an tôi trong cơn khốn khổ và ưu phiền của cuộc đời. Người không đối xử với linh hồn mình như bè bạn, sẽ là kẻ thù của loài người, và người không tìm kiếm sự hướng dẫn nhân tính từ nội tâm mình, sẽ bạt mạng tiêu vong. Sự sống xuất hiện từ chính bên trong và bạn ơi, đừng rút tĩa nó từ những chốn loanh quanh bên ngoài.

Tôi đến để nói một lời, và lúc này tôi sẽ nói. Nhưng nếu cái chết ngăn không cho tôi nói, lời ấy sẽ được nói Ngày mai vì Ngày mai không để lại bí mật nào trong cuốn sách Vinh cửu.

Tôi đến để sống trong vinh quang của Tình yêu và ánh sáng của Cái đẹp, là những phản ánh của Thượng đế. Tôi đang sống ở đây và người ta chẳng thể nào lưu đày tôi khỏi lãnh địa cuộc đời bởi họ biết rằng tôi sẽ sống trong cái chết. Nếu họ khoét đi mắt tôi, tôi sẽ lắng đôi tai nghe tiếng thẩm thì của Tình yêu và những khúc ca của Cái đẹp.

Nếu người ta bịt kín tai tôi, tôi sẽ vui hưởng hơi gió đang chạm nhẹ thịt da mình mang theo mùi hương hòa quyện của Tình yêu và Cái đẹp.

Nếu người ta đặt tôi trong chân không, tôi sẽ sống chung với linh hồn tôi, đứa con của Tình yêu và Cái đẹp.

Tôi đến đây cho hết thảy và với hết thảy; và điều hôm nay tôi làm trong cô đơn Ngày mai sẽ vọng tới dân chúng.

Điều tôi nói hôm nay bằng con tim mình sẽ được nói ngày mai bằng nhiều con tim.

THI SĨ

Y là mối liên kết giữa thế giới này và thế giới đang tới. Y là
Con suối tinh khiết mọi linh hồn đang khát có thể uống.

Y là cây tưới bằng nước của Dòng sông Cái đẹp, và
Sinh quả khiến tâm hồn đang đói thèm thường.
Y là chim họa mi vỗ về những tinh thần
Chán nản bằng giai điệu tuyệt vời
Y là mây trắng xuất hiện đấng chân trời,
Đang bay lên giăng kín bầu trời và tỏa xuống
Xâm nhập các đóa hoa trên Cánh đồng Sự sống
Và khai mở cánh hoa để tiếp nhận ánh sáng.

Y là thiên thần do thần nữ sai đi
Rao giảng tin lành của Thượng đế;
Y là cây đèn chói lọi, bóng tối không thể khuất lấp
Và gió không thể thổi tắt. Y được châm đầy dầu
Bởi thần nữ tình yêu Ishtar và chiếu sáng bởi thần nam âm nhạc Apollon.

Y là nhân vật cô độc, khoác chiếc áo đơn sơ và
Tử tế; Y ngồi trên lòng của Thiên nhiên để lấy
Niềm cảm hứng, và trong im lặng trời đêm,
Y sẵn sàng chờ đợi sự giáng lâm của tinh thần.

Y là người đi gieo hạt giống con tim mình trên
Các cánh đồng yêu thương, và tới mùa
Loài người gặt về làm dưỡng chất.

Đây thi sĩ – kẻ bị dân chúng ngó lơ trong cuộc đời này,
Kẻ chỉ được thừa nhận sau khi đã nói lời vĩnh biệt
Thế gian và trở về chốn im mát trên trời.

Đây thi sĩ – kẻ đòi hỏi loài người
Chỉ một nụ cười.

Đây thi sĩ – kẻ tinh thần hướng lên cao và làm
Chan chứa bầu trời bằng những lời đẹp đẽ;
Cho dẫu dân chúng phủ định hào quang của y.
Cho tới khi dân chúng vẫn còn say ngủ?
Cho tới khi họ tiếp tục vinh danh
Các kẻ được tiếng vĩ nhân nhờ những khoảnh khắc lợi thế?
Còn bao lâu nữa họ ngó lơ những người làm cho họ
Có khả năng nhận thấy vẻ đẹp của tinh thần họ,
Biểu tượng của bình an và tình yêu?
Cho tới khi loài người vẫn vinh danh kẻ chết
Và lãng quên người sống đang trang trải
Cuộc đời khốn khổ bủa vây và tự hút cạn mình
Như những ngọn đèn đang cháy để soi lối

Cho những kẻ vô minh, dẫn họ vào con đường sự sáng?

Này thi sĩ, bạn là sự sống của cuộc đời, và bạn đang
Chiến thắng mọi thời đại bất chấp chúng khốc liệt.

Này thi sĩ, sẽ có ngày bạn cai trị các linh hồn và
Do đó vương quốc của bạn vô cùng tận.

Này thi sĩ, hãy xem thật kỹ mũ miện bằng gai ấy và bạn
Sẽ thấy ẩn giấu trong đó một vòng nguyệt quế đang ra hoa.

THI SĨ CÔ ĐƠN

Tôi người lạ trên thế giới, trong cuộc lưu đày này tôi hiu quạnh đốn đau và cô đơn trĩu nặng. Tôi một mình, trong đơn độc tôi trầm tưởng một xứ sở không tên có nhiều thú vị, và chiêm ngắm ấy làm đầy ắp các giấc mơ tôi với những bóng hình của một miền đất xa xôi diệu kỳ mắt tôi chưa từng trông thấy.

Tôi người lạ giữa dân tộc mình và chẳng có ai bầu bạn. Khi gặp một người, tôi thì thầm với tôi: "Kẻ này là ai và bằng cách nào tôi biết tới y, tại sao y lại ở đây và tôi cùng y qua lại với nhau theo phép tắc nào?"

Tôi người lạ với chính tôi. Khi nghe lưỡi tôi nói, đôi tai tôi kinh ngạc về tiếng nói của tôi; tôi thấy cái tôi bên trong tôi đang mỉm cười, đang la hét, đang can đảm và đang sợ hãi; cuộc sinh tồn của tôi kinh ngạc về thể chất tôi trong khi linh hồn tôi cất vãn tâm hồn tôi, nhưng tôi vẫn vô danh và chung quanh tôi vây phủ cơn im lặng dị kỳ.

Ý nghĩ tôi là người lạ với xác thân tôi, và khi đứng soi mình trước gương, tôi thấy trên khuôn mặt một nét vẻ mà linh hồn tôi không nhận biết, và tìm thấy trong đôi mắt một hình ảnh mà bên trong tôi không chứa đựng.

Khi tôi bước lơ đãng trên đường phố rộn rịp, trẻ con chạy theo và la lớn: "Này, người mù đây! Chúng ta hãy cho y chiếc gậy dò đường để y cảm nhận lối đi".

Khi chạy trốn bọn trẻ, tôi gặp một đàn trinh nữ, họ níu ve áo tôi và nói: "Này, y điếc đặc như đá; chúng ta hãy rót đầy đôi tai y bằng âm nhạc của tình yêu".

Khi tuông mình trốn khỏi các nàng, tôi tới gần những người trung niên nơi chợ búa, họ tập trung quanh tôi và hét lên: "Này, y câm như nắm mộ với chiếc lưỡi đang lú; chúng ta hãy kéo đuôi nó ra".

Khi tôi chạy thoát bọn họ, một đám đông người cao niên chỉ vào tôi bằng những ngón tay lấy bậy và nói: "Này, y là kẻ rồ dại, lạc mất tâm trí trong thế giới quỷ thần và ma cà rồng".

Tôi người lạ trên thế giới này; tôi lang thang khắp Vũ trụ, từ đâu này tới hết đâu kia nhưng không tìm được chỗ gối đầu; tôi chẳng biết người nào mình chạm trán, cũng chẳng biết cá nhân nào lắng nghe tâm trí của tôi.

Lúc rạng sáng, tôi mở đôi mắt không ngủ và thấy mình bị giam hãm trong hang động âm u, trên trần đeo lơ lửng lũ côn trùng và dưới sàn bò lúc nhúc bầy rắn độc.

Khi tôi bước ra ngoài để gặp ánh sáng, chiếc bóng thể xác tôi đi theo tôi còn chiếc bóng tinh thần tôi đi trước tôi, dẫn tới một nơi không thể biết trong cuộc tìm kiếm những điều vượt quá am hiểu của tôi và nắm bắt những đối tượng vô nghĩa đối với tôi.

Tối chiều hôm, tôi quay về chiếc giường của mình, làm bằng lông vũ mềm mại và lót bằng gai nhọn. Tôi nằm chiêm nghiệm, cảm giác những nỗi khát khao ray rứt và hạnh phúc cùng những niềm hi vọng đau thương và hoan hỉ.

Vào nửa đêm, bóng ma các thời đại quá khứ cùng thần linh của nền văn minh bị lãng quên lèn qua kẻ nút vách đá tới viếng thăm tôi... Tôi đắm đắm nhìn chúng và chúng chăm chăm ngó tôi; tôi nói với chúng và chúng cười trả lời tôi. Và tôi ra sức túm chặt chúng nhưng chúng lợt qua các ngón tay rồi tan biến như sương mù trên mặt hồ.

Tôi người lạ trên thế giới, chẳng một ai trong vũ trụ này hiểu ngôn ngữ của tôi. Trong tâm trí tôi bất chợt hình thành các kiểu mẫu của hồi ức kỳ quặc, và trong đôi mắt tôi phát sinh những hình ảnh dị thường và những bóng ma âm đạm. Tôi đi trong cánh đồng bỏ hoang, ngó theo những con suối nhỏ chảy mau, và hướng mắt từ lưng sâu cao dần lên đỉnh núi. Tôi nhìn thật gần mấy hàng cây trần trụi nẩy lộc sinh quả và rụng lá trong cùng một khoảnh khắc, và thấy các cành rơi xuống biến thành bầy rắn lổm đổm. Và tôi thấy lũ chim bay lượn bên trên, hót líu lo và than khóc, rồi ngừng lại mở ra đôi cánh và biến thành đàn trinh nữ tóc dài không khoác áo choàng, nhìn tôi từ đằng sau đôi mắt sẫm màu mê đắm, mỉm cười với tôi bằng đôi môi đầy đặn đậm mật và dang đôi tay ngan ngát hương ra mời mọc. Rồi đàn trinh nữ đi lên và biến khỏi tầm mắt tôi như những bóng ma, để lại bầu trời vang vọng lời các nàng chế nhạo cùng tiếng cười mai mỉa.

Tôi người lạ trên thế giới... tôi là thi sĩ gom thành thơ những gì cuộc đời viết ra văn xuôi và là kẻ viết ra văn xuôi những gì cuộc đời gom thành thơ.

Và vì thế tôi người lạ, và tôi vẫn là người lạ cho tới khi đôi cánh trắng muốt và thân thiện của Thần chết mang tôi trở về xứ sở tuyệt đẹp của tôi. Ở đó, nơi ánh sáng, bình an và am hiểu cùng cư ngụ, tôi sẽ sẵn sàng trông đợi những người lạ khác, những kẻ sẽ được giải cứu khỏi thế giới chật hẹp tối tăm này bằng chiếc bẫy thân thiện của thời gian.

CÁI CHẾT LÀ SỰ SỐNG CỦA THI SĨ

Đêm soã những chiếc cánh tối tăm ôm ghì thành phố trên đó Thiên nhiên đã trải y trang tuyết trắng thuần khiết; và loài người rời mọi con đường, quay về nhà mình tìm hơi ấm, trong khi gió phương bắc trầm lặng thăm dò các công viên đang nằm hoang vắng. Nơi ngoại ô đứng một túp lều rất cũ trĩu nặng tuyết và đang bên bờ sụp đổ. Cuối căn nhà nhỏ âm u ấy, trên chiếc giường nghèo khó đang nằm hấp hối một thanh niên, đắm đắm nhìn ánh đèn leo lét, chập chờn mờ tỏ theo hơi gió lọt vào. Hẳn, kẻ giữa mùa xuân sự sống, hoàn toàn biết trước đang nhanh chóng đến gần giờ phút bình yên giải thoát mình ra khỏi cuộc đời. Với lòng biết ơn, hẳn sẵn sàng chờ đợi cuộc viếng thăm của Thần chết; trên bộ mặt xanh xao ấy rạng một bình minh hy vọng, trên đôi môi ấy nở nụ cười buồn bã, và trong đôi mắt ấy ánh lên sự bao dung.

Hẳn là một thi sĩ đang lụi tàn vì đói trong một thành phố sống giàu có. Hẳn được đặt vào đời để làm sôi nổi tâm hồn con người bằng những lời sâu sắc đẹp đẽ. Hẳn là một linh hồn cao nhã, được Nữ thần Am hiểu sai đi, để vỗ về và làm tinh thần con người lắng dịu. Nhưng hỡi ơi! Hẳn đang hân hoan nói lời vĩnh biệt trần gian lạnh lẽo mà không nhận được một nụ cười từ những cư dân xa lạ của nó.

Hẳn đang thở hơi cuối cùng, và không ai ở bên giường để cứu lấy kẻ đồng hành duy nhất của hẳn là ngọn đèn dầu kia và những trang giấy bằng da hẳn đã ghi khắc cảm xúc của trái tim mình. Vận dụng hết hơi sức cạn kiệt còn lại, hẳn đưa hai tay lên trời và động đậy đôi mắt một cách vô vọng, như thể muốn nhìn thật sâu trần nhà để thấy các ngôi sao đang ẩn mình đằng sau tấm mạng mây trời mướt mà.

Và hẳn nói, "Hãy đến, hỡi Thần chết xinh đẹp, linh hồn ta đang khát khao người. Hãy đến kẻ bên ta, hãy tháo gỡ xiềng xích cuộc đời vì ta kéo lê chúng nay đã mệt. Hãy đến, hỡi Thần chết ngọt ngào, hãy giải thoát ta khỏi người bên cạnh, những kẻ ngó ta như thể một người lạ vì ta thông dịch cho họ ngôn ngữ của thiên thần. Nhanh lên, hỡi Thần chết bình an, hãy mang ta ra khỏi các đám đông này, những kẻ để ta trong góc âm u lãng quên vì ta không cướp bóc người yếu ớt như họ vẫn làm. Hãy đến, hỡi Thần chết dịu dàng, hãy ghì chặt ta dưới đôi cánh trắng của người vì đồng bào ta chẳng cần tới ta. Hãy ôm ấp ta, hỡi Thần chết chan hòa tình yêu và thương

xót, hãy để môi người chạm vào đôi môi không bao giờ còn nếm trái chiếc hôn của người mẹ, không còn chạm vào đôi má của người chị và cũng chẳng còn sờn trơn các đầu ngón tay của người tình. Hãy đến và mang ta đi, hỡi thần chết yêu dấu của ta”.

Lúc ấy, bên chiếc giường của thi sĩ hấp hối hiện ra một nữ thiên thần với sắc đẹp siêu nhiên và thiêng liêng, cầm trên tay vòng hoa huệ trắng. Nàng ôm ấp hẳn và khép đôi mắt hẳn để hẳn chỉ còn nhìn thấy với con mắt tinh thần. Nàng in dấu một chiếc hôn rất sâu và thật dài, rồi dịu dàng rời môi mình để lại trên đôi môi hẳn một nụ cười toàn mãn vĩnh cửu. Kể đó, túp lều nhỏ biến thành chốn vắng, chẳng còn ai cóp nhặt các trang bằng giấy bằng da bị thi sĩ xem là đồ vô dụng và cay đắng rải chung quanh mình.

Hàng trăm năm sau, khi người dân thành phố chỗi dậy, ra khỏi cơn say ngủ vô minh bệnh hoạn và bắt gặp bình minh của am hiểu, họ dựng lên một đài tưởng niệm trong khu vườn đẹp nhất của mình, và cử hành lễ hội hằng năm để vinh danh thi sĩ ấy, người viết lên các tác phẩm giải phóng họ. Ôi, sự vô minh của con người tàn bạo biết mấy!

Nguồn: *A Treasury of Kahlil Gibran* (Một kho tàng của Kahlil Gibran), Anthony Rizcallah Ferris dịch từ tiếng Ả-rập, Martin L. Wolf biên tập, Nxb Citadel Press, New York, HK, 1951.

- Các bài:
- A Poet’s Voice, tt. 3-8;
  - The Poet, tt. 253-54;
  - The Lonely Poet, tt. 279-81;
  - A Poet’s Death Is His Life tt. 354-55.